

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΠΑΤΡΩΝ
UNIVERSITY OF PATRAS

ΑΝΟΙΚΤΑ ακαδημαϊκά
μαθήματα ΠΠ

Πολυπολιτισμικότητα και Σχεδιασμοί Μάθησης

12: Σχεδιασμός παρέμβασης για τις
προκαταλήψεις: ένας πρακτικός οδηγός

Αρβανίτη Ευγενία

ΤΕΕΑΠΗ, Πανεπιστήμιο Πατρών

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ & ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ, ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ & ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Άδειες Χρήσης

Το παρόν υλικό διατίθεται με τους όρους της άδειας χρήσης Creative Commons Αναφορά, Μη Εμπορική Χρήση Παρόμοια Διανομή 4.0 [1] ή μεταγενέστερη, Διεθνής Έκδοση. Εξαιρούνται τα αυτοτελή έργα τρίτων π.χ. φωτογραφίες, διαγράμματα κ.λ.π., τα οποία εμπεριέχονται σε αυτό και τα οποία αναφέρονται μαζί με τους όρους χρήσης τους στο «Σημείωμα Χρήσης Έργων Τρίτων».

[1] <http://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/4.0/>

Ως **Μη Εμπορική** ορίζεται η χρήση:

που δεν περιλαμβάνει άμεσο ή έμμεσο οικονομικό όφελος από την χρήση του έργου, για το διανομέα του έργου και αδειοδόχο

που δεν περιλαμβάνει οικονομική συναλλαγή ως προϋπόθεση για τη χρήση ή πρόσβαση στο έργο

που δεν προσπορίζει στο διανομέα του έργου και αδειοδόχο έμμεσο οικονομικό όφελος (π.χ. διαφημίσεις) από την προβολή του έργου σε διαδικτυακό τόπο

Ο δικαιούχος μπορεί να παρέχει στον αδειοδόχο ξεχωριστή άδεια να χρησιμοποιεί το έργο για εμπορική χρήση, εφόσον αυτό του ζητηθεί.

Σημείωμα Αναφοράς

- Copyright Πανεπιστήμιο Πατρών, Αρβανίτη Ευγενία 2015. «Πολυπολιτισμικότητα και Σχεδιασμοί Μάθησης». Έκδοση: 1.0. Πάτρα 2015. Διαθέσιμο από τη δικτυακή διεύθυνση: <https://eclass.upatras.gr/courses/PN1548/>

Χρηματοδότηση

- Το παρόν εκπαιδευτικό υλικό έχει αναπτυχθεί στα πλαίσια του εκπαιδευτικού έργου του διδάσκοντα.
- Το έργο «**Ανοικτά Ακαδημαϊκά Μαθήματα στο Πανεπιστήμιο Πατρών**» έχει χρηματοδοτήσει μόνο τη αναδιαμόρφωση του εκπαιδευτικού υλικού.
- Το έργο υλοποιείται στο πλαίσιο του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση» και συγχρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση (Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο) και από εθνικούς πόρους.

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ & ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ, ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ & ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Σκοπός ενότητας

- Να αναλυθούν οι διαφορετικές φάσεις σχεδιασμού μια στρατηγικής ενάντια στα στερεότυπα και τις προκαταλήψεις
- Να αναλυθεί η έννοια στερεότυπο
- Να παρουσιαστούν στρατηγικές διαπολιτισμικής επικοινωνίας

Χαρακτηριστικά στρατηγικής

- **Πολιτική δέσμευση** του οργανισμού/ τοπικής κοινωνίας στη διαπολιτισμικότητα
- Στόχευση το ευρύ κοινό με **βασική την ιδέα αυτή των προκαταλήψεων** και όχι δημιουργία κουλτούρας στιγματισμού/ενοχών
- Στρατηγική **αντικειμενικής ενημέρωσης** για τις προκαταλήψεις με πολυτροπικότητα μηνυμάτων και έμφαση στο συναισθηματικό πεδίο
- **Ενίσχυση συμμετοχικότητας** και οικοδόμηση δικτύων
- **Ενδυνάμωση και επιμόρφωση** ατόμων/πολλαπλασιαστών για τις προκαταλήψεις
- **Δημιουργικότητα και αυστηρή μεθοδολογία**: κάνουμε διαφορετικά πράγματα για διαφορετικά αποτελέσματα

Φάσεις της στρατηγικής

- Εντοπισμός των κύριων και πιο διαδεδομένων προκαταλήψεων στον οργανισμό/σχολείο/τοπική κοινωνία
- εξεύρεση πληροφοριών/τεκμηρίων και επιχειρημάτων για την κατάρριψη των προκαταλήψεων/στερεοτύπων
- οικοδόμηση δικτύων για την αποδόμηση των προκαταλήψεων
- κατάρτιση πολλαπλασιαστών
- καμπάνια και δραστηριότητες
- αξιολόγηση ενεργειών και αποτελεσματικότητας της διαδικασίας και της κοινωνικής αλλαγής

Στερεότυπα- προκαταλήψεις – διακρίσεις

Ορισμός

- **Στερεότυπα:** γνωστικά σχήματα, αντιλήψεις, ιδέες και απόδοση χαρακτηριστικών στα άτομα μιας ομάδας
- **Προκαταλήψεις:** η συναισθηματική τοποθέτηση απέναντι σε μια ομάδα με βάση στερεότυπα
- **Διάκριση:** η ανάληψη δράσης με βάση τη συναισθηματική φόρτιση.

Στερεότυπα

- Εξαρτώνται στο πως μας βλέπουν οι άλλοι και στο πως μας κατηγοριοποιούν – και όχι στο πως νιώθουμε εμείς.
- Συχνά δημιουργούμε και παγιώνουμε στερεοτυπικές αντιλήψεις χωρίς να έχουμε άμεση σχέση με την ομάδα που αναφερόμαστε ή εντελώς
Έ ανεξάρτητα μέσω διαφορετικών καναλιών πληροφόρησης (φίλοι, οικογένεια, γείτονες, συνάδελφοι, ΜΜΕ)
Έ μέσω των πολιτισμικών μας τρόπων σκέψης για το τι είναι φυσιολογικό, λογικό, κοινή λογική, κτλ..
- Τα στερεότυπα :
Είναι απλοϊκές ιδέες και εύκολες στη διάδοσή τους
Μας βοηθούν να απλοποιήσουμε τη σύνθετη πραγματικότητα
Δημιουργούν μια επιλεκτική αντίληψη για την πραγματικότητα
Επιβεβαιώνουν ως εξαίρεση τυχόν δικές μας εμπειρίες που τα καταρρίπτουν
Λειτουργούν ως αυτοεκπληρούμενη προφητεία, παγιώνουν τις ανισότητες
Μας οριοθετούν απέναντι στον «άλλο» και συνήθως δημιουργούν αρνητική προδιάθεση π.χ. μετανάστες

Στερεότυπα/ Επιπτώσεις

- Δυσχεραίνουν την ισότιμη πρόσβαση σε υπηρεσίες & αγαθά- ανισότητες
- **Δυσχεραίνουν την επικοινωνία και την αλληλεπίδραση**
- **Δημιουργούν άγχος και αναταραχή** στις ομάδες στις οποίες αναφέρονται
- **Παγιώνουν την ξενοφοβία και το ρατσισμό**
- **Διαδίδουν ανυπόστατες φήμες/διαδόσεις** που δημιουργούν νέα στερεότυπα/προκαταλήψεις/διακρίσεις
- **Γιατί τα δεχόμαστε;**
  - Για να συμπλέουμε με την πλειοψηφία
  - Με αυτά κατανοούμε κάτι σύνθετο
  - Διαδίδονται από κάποιον με κύρος
  - Βασίζονται σε κοινά αποδεκτές ιδέες

Επιχειρήματα κατά των διαδόσεων

- Χρειαζόμαστε **αντικειμενική πληροφόρηση**, ισχυρά επιχειρήματα και **συναισθηματική στόχευση** για την αντιμετώπιση κυρίως των προκαταλήψεων
- Αξιοποιούμε
  - Στατιστικά δεδομένα, απλή πληροφόρηση
  - Νόμους, κανονισμούς, οδηγίες
  - Απλά πρακτικά παραδείγματα διακρίσεων από την καθημερινότητα λόγω διαδόσεων
  - Λογικά και συναισθηματικά επιχειρήματα

Απομάθηση?

- **Η έμφαση να είναι στα δεδομένα όχι στη διάδοση/μύθο**
- Οι διαδόσεις είναι τόσο απλοϊκές που επιβιώνουν και λόγω και των **πολύπλοκων επιχειρημάτων** που επιστρατεύουμε για την κατάρριψή τους
- Να δίνουμε **συμπληρωματική εξήγηση** για να συμπληρώνεται **το κενό που αφήνει η απομάθηση**
- Τα επιχειρήματα θα πρέπει να μην **‘απειλούν’ το πολιτισμικό μοντέλο της ομάδας στόχου**- ισχυρή αντίσταση
- **Να απευθύνονται στην πλειοψηφία των αναποφάσιστων** και όχι σε αυτούς που ήδη έχουν αποφασίσει

- Μια επιτυχημένη απομυθοποίηση περιλαμβάνει
  - Βασικά & απλά δεδομένα/ πληροφορίες
  - Σαφή προειδοποίηση ότι συγκεκριμένες πληροφορίες/διαδόσεις είναι ψεύτικες
  - Συμπληρωματικές εξηγήσεις για την απομυθοποίηση
  - Απλά γραφιστικά για πιο έντονη αποτύπωση δεδομένων

Ελκυστικά επιχειρήματα

- Οικοδομούνται στη βάση 3 σημείων:
- Οριοθέτηση ομάδας στόχου (κουλτούρα, χαρακτηριστικά, κύριες διαδόσεις)
- Ποιο είναι το μέσο μετάδοσης των φημών και των αντίθετων επιχειρημάτων
  - (με κατάλληλη αλλαγή περιεχομένου για τα ΜΜΕ, έντυπα, ιστολόγια, οδηγοί, μέσα κοινωνικής δικτύωσης, βίντεο, αφίσες, κόμικς, κτλ.)
- Το επιχείρημα είναι 'πιασάρικο'?
  - Αν είναι περίπλοκο δεν θα είναι αποτελεσματικό.
  - Πρέπει να είναι πρακτικό και προσωπικό/ συναισθηματικό

Διαπολιτισμική δράση

- Γινόμαστε δρώντα πρόσωπα με στόχο την εμπέδωση της διαπολιτισμικής επίγνωσης /ενσυναίσθησης αναγνωρίζοντας τα δικά μας στερεότυπα.
- Εμπλεκόμαστε σε επικοινωνία ως διαπολιτισμικοί μεσολαβητές
  - Δεν επιμένουμε ‘κουραστικά’ να πείσουμε – επανερχόμαστε
  - Είμαστε θετικοί
  - Είμαστε επαγγελματίες- δεν εμπλεκόμαστε συναισθηματικά
- Ψάχνουμε να βρούμε σημαντικούς μετόχους/ champions για να γίνουν σύμμαχοι και πολλαπλασιαστές

Ο ρόλος των πολλαπλασιαστών

- Είναι φορείς αλλαγής
- παρεμβαίνουν στην καθημερινότητα και σε πολλαπλές σφαίρες κοινωνικής και προσωπικής δράσης – χρειάζονται δεξιότητες επικοινωνίας
- Σχετίζονται με ΜΚΟ και οργανισμούς και εντάσσουν δραστηριότητες
- Σχετίζονται με ευαίσθητους χώρους δουλειάς όπως σχολεία/ υπηρεσίες και θέλουν να αντιμετωπίζουν τις διαδόσεις
- Εργάζονται ως σχεδιαστές παρόμοιων στρατηγικών ή έχουν εφαρμόσει δράσεις

Το προφίλ των πολλαπλασιαστών

- Σύμφωνα με τον Gladwell (2000) υπάρχουν 3 είδη που εισφέρουν στην αξιόπιστη αποδόμηση διαδόσεων/στερεοτύπων:
  - **Οι σύνδεσμοι** – ξέρουν πολύ κόσμο, δραστηριοποιούνται σε πολλά πεδία- διαδίδουν εύκολα ιδέες στα δίκτυά τους
  - **Οι ειδικοί**- μπορούν να τεκμηριώσουν επιχειρήματα λόγω της ειδικής τους γνώσης για θέματα
  - **Οι πλασιέ**– μπορούν να πείσουν άλλους εύκολα – να ‘πουλήσουν’ ιδέες

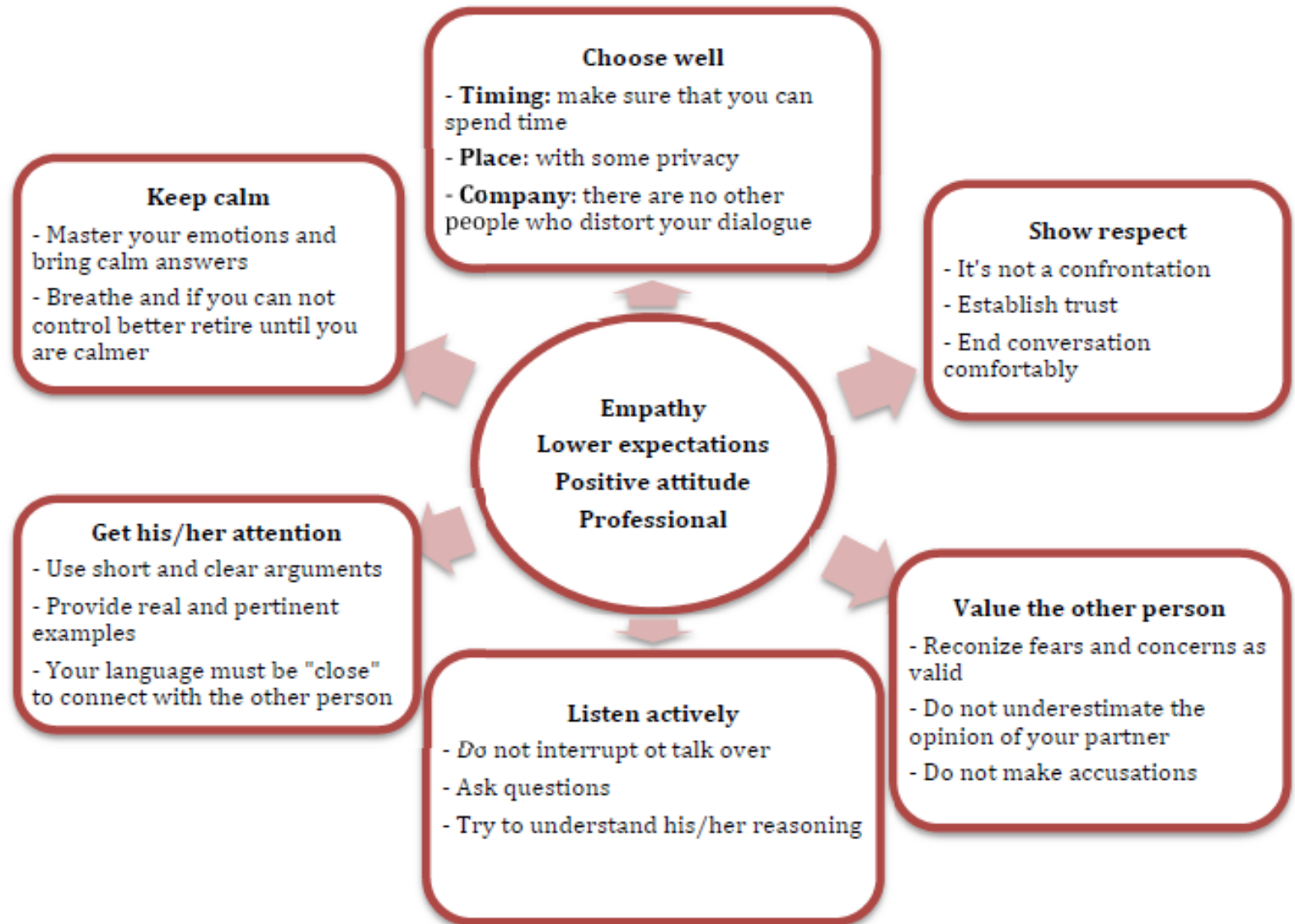
Στρατηγικές επικοινωνίας/1

- Εμπλεκόμαστε σε διάλογο
  - Διαλέγουμε το σωστό χώρο και χρόνο (για επιχειρηματολογία μικρής ή μεγάλης διάρκειας)
  - Δείχνουμε σεβασμό σε αυτά που μας λέει κάποιος ..Θέλουμε να του ξαναμιλήσουμε/πείσουμε- δεν κόβουμε γέφυρες
  - Εκτιμούμε και κατανοούμε τους φόβους του συνομιλητή σχετικά με τις διαδόσεις/στερεότυπα
  - Ακούμε προσεκτικά και κατανοούμε το τι πραγματικά εννοεί κάποιος
  - Αιχμαλωτίζουμε την προσοχή του άλλου
  - Διατηρούμε την ψυχραιμία μας

Συμβουλές επικοινωνίας

- Κάνουμε ερωτήσεις
- Κεντρίζουμε την περιέργεια του άλλου
- Βρίσκουμε κοινό έδαφος / σημεία συμφωνίας
- Αποφεύγουμε αρνητικά σχόλια / συζήτηση
- Αμφισβητούμε τις γενικεύσεις/απλοϊκές ιδέες
- Διατηρούμε μια ανοιχτή στη συζήτηση και συγκαταβατική γλώσσα του σώματος
- Δεν ειρωνευόμαστε ή σαρκαζόμαστε

Συμβουλές επικοινωνίας

Το παγκόσμιο εκπαιδευτικό πλαίσιο

- Διεθνοποίηση της γνώσης και των προγραμμάτων σπουδών
- Διαχείριση πολιτισμικής και όχι μόνο πολυμορφίας
- Η εκπαίδευση ως οικονομική σταθερά που διαμορφώνει παγκόσμιους πολίτες, εκπαιδευόμενους, εργαζόμενους
- Τα σχολεία ως μαθησιακές κοινότητες παραγωγής γνώσης
- Οργάνωση μαθησιακών εμπειριών που θα επιτρέπουν τη συνεργατική, ευέλικτη και μετασχηματίζουσα μάθηση
- Οι εκπαιδευτικοί ως φορείς κοινωνικής αλλαγής (& reflective practitioners)

Η Διαπολιτισμική Παιδαγωγική

- Αποτελεί μέσο που διαχειρίζεται την ετερογένεια και
  - διαμορφώνει μια φιλοσοφία κατανόησης και αποδοχής της πολιτισμικής ετερομορφίας του σχολείου
  - Διαμορφώνει θετικές στάσεις
  - Καλλιεργεί τη συνείδηση και τον αναστοχασμό για τον κοινωνικό και πολιτισμικό πλουραλισμό
  - διαχειρίζεται την ετερομορφία μέσα από σύνθεση και δημιουργική αντιπαράθεση
- Στόχοι της
  - Ενσυναίσθηση
  - Αλληλεγγύη
  - Διαπολιτισμικός σεβασμός
  - Διαχείριση ετερότητας και συνεργατικότητα

Παρουσίαση πτυχιακής

- Οι φοιτήτριες κ. Βουρλούμη και Πλατάνια θα παρουσιάσουν την πτυχιακή τους για τις προκαταλήψεις στο Νηπιαγωγείο (2015). (60')

2plataniafinal15mar15.pdf - Adobe Reader

File Edit View Window Help

Open [Icons] 1 / 130 100% [Icons] Tools Fill & Sign Comment

Sign In

▼ Export PDF

Adobe ExportPDF
Convert PDF files to Word or Excel online.

Select PDF File:
2plataniafinal15mar15.pdf
1 file / 1.32 MB

Convert To:
Microsoft Word (*.docx)

Recognize Text in English(U.S.)
[Change](#)

Convert

► Create PDF
► Edit PDF
► Send Files
► Store Files

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΠΑΤΡΩΝ
UNIVERSITY OF PATRAS

ΣΧΟΛΗ ΑΝΘΡΩΠΙΣΤΙΚΩΝ & ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ

ΤΜΗΜΑ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ ΤΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΑΓΩΓΗΣ
ΣΤΗΝ ΠΡΟΣΧΟΛΙΚΗ ΗΛΙΚΙΑ

ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ:

«Οι προκαταλήψεις στο ελληνικό νηπιαγωγείο και η επιρροή του
οικογενειακού περιβάλλοντος στη διαμόρφωση τους.»

ΒΟΥΡΛΟΥΜΗ ΚΑΝΝΕΛΑ Α.Μ.: 5094
&
ΠΛΑΤΑΝΙΑ ΧΡΥΣΑΥΓΗ Α.Μ.: 5005

ΕΠΙΒΛΕΠΩΝ
Αρβανίτη Ευγενία Λέκτορας

EN [System Tray Icons] 3:32 μμ 18/3/2015

Πηγές για το σχεδιασμό

- Πτυχιακή εργασία Βουρλούμη και Πλατανιά
- Κεφάλαιο 7γ από Νέα Μάθηση
(<http://hippotoe.lis.upatras.gr/cgi-bin-EL/egw.cgi/331111/showfull.egw/1+0+1+full>)
- Βασικές πηγές από το πρόγραμμα C4I αποτελούν
  - Έκθεση/ **TRAINING OF TRAINERS FOR ANTI-RUMOUR AGENTS: CONTENT AND METHODOLOGY**
  - [Gladwell, M. \(2000\)](#) *The Tipping Point: How Little Things Can Make a Big Difference*. Little Brown
  - Πρακτικοί οδηγοί για πολλαπλασιαστές, δικτύωση και επικοινωνία στο <http://rjp-eu.coe.int/en/web/c4i> & <http://rjp-u.coe.int/en/web/c4i/other-resources>
  - UN let's fight racism
<http://www.un.org/en/letsfightracism/classroom.shtml>

Τέλος Ενότητας